

Sharciga ku tabarruca xubnaha iyo unugyada ayaa isbeddelaya

**Laga bilaabo 26 Maars
2021, Scotland waxay
yeelan doontaa nidaamka
iska-daynta.**

Ku deeqidda xubnaha iyo
unugyada ayaa weli ah
go'aan shaqsiyeed waxaanad
leedahay ikhtiyaar. Markaa
fadlan si taxaddar leh
u akhri buug-yaraahan.
Wuxuu sharraxaya:

- Sida sharcigu isu
beddelayo
- Sida sharcigu kuu
saamaynayo adiga
- Ikhtiyaarka aad haysato
- Sidaad u diiwaangalinayso
go'aankaaga tabarruca
- Maxaa dhacaya marka qof
noqdo ku tabarruce

**Healthier
Scotland
Scottish
Government**

Sharciga waa la beddelayaa ... laakiin waxaad weli leedahay ikhtiyaar

Laga bilaabo **26 Maarsa 2021**, sharci cusub oo ku saabsan tabarruca xubnaha iyo unugyada ayaa laga adeegsan doonaa guud ahaan Iskotland.

Sharciga ayaa loo beddelayaa si loo soo bandhigo nidaam cusub oo 'oggolaansho loo arkay'. Tan waxaa badanaa loogu yeeraa nidaamka 'iska-daynta'. Wuxuu u samayneynaa tan si aan u badbaadino una horumarinno nolosha. Keliya ku dhawaad 1% dadka ayaa u dhinta qaab ka dhigaya ku deeqidda xubnaha mid suurtgal ah, sidaas darteed fursad kasta oo tabarrucaad ah waa mid aad qaali u ah.

Nidaamka cusubi macnihiisu waa haddii aadan dooran ka bixitaan markaad dhimato, sharcigu wuxuu oggol yahay ku deeqidda xubnaha iyo unugyo gaar ah beeritaan ahaan. Waxaad ka akhrisan kartaa wax badan oo ku saabsan waxa dhici doona haddii aad noqotid ku tabarruce bogga 8.

Sharciga laguma dabaqayo kooxo dad gaar ah (eeg bogga 3) ama haddii tabarrucaadku ka soo horjeedo aragtidaada.

Haddii aad taageerto tabarrucaadka, waxaad weli dooran kartaa inaad si firfircooni u diiwaangeliso go'aankaaga ah inaad tahay ku-tabarruce. Markaad tan samayso waxay u sahli kartaa qoyskaaga iyo saaxibadaa, waxayna kaa caawin doontaa inaad hubiso in go'aankaaga la ixtiraamay.

Nidaamka iska-daynta wuxuu khuseeyaa oo keliya tabarrucaadka qeybaha jirka ee sida caadiga ah la beero sida kilyaha, wadnaha, sambabada, beerka iyo seedaha.

Qoyskaaga iyo asxaabtaada weli waxaa lagala tashan doonaa aragtidaada si loo hubiyo in tabarrucaadku uusan socon haddii aadan rabin.

Sharcigu wuu isbeddelayaa si uu u caawiyo badbaadinta iyo horumarinta nolosha.

Yuu saameyn doonaa wax ka beddelka sharcigu?

Sharciga cusub wuxuu khuseeyaa inta badan dadka waaweyn ee degan gudaha Scotland.

Ma khuseyn doono kooxahan:

- Carruurta (ka yar 16-sano).
- Dadka waaweyn ee aan lahayn awood ay ku fahmaan sharciga cusub.
- Dadka waaweyn ee ku noolaa Scotland wax ka yar 12 bilood kahor dhimashadooda.

Haddii qof ka mid ah kooxahan u dhinto qaab macnaheedu yahay inay wax ku tabarruci karaan, horeyna aysan isaga diiwaangelin go'aanka tabarruca, markaa xubinta qoyskooda ugu dhow ayaa la weydiin doonaa haddii ay rabaan inay oggolaadaan tabarruca.

Maxaan ubaahanahay inaan sameeyo?

Tabarrucaadku waa go'aan shaqsiyed adiga ayaana ikhtiyaar u leh haddii aad rabto inaad tabarrucdo iyo haddii kaleba.

✓ Waxaad ku qori kartaa go'aankaaga inaad iska-dayso tabarrucaadka NHS Organ Donor Register (Diiwaanka Ku-tabarrucaha Xubinta ee NHS) (eeg bogga 7)

- Tani waxay ka dhigan tahay inaad ka baxday dhammaan tabarrucaadka xubnaha iyo unugyada.

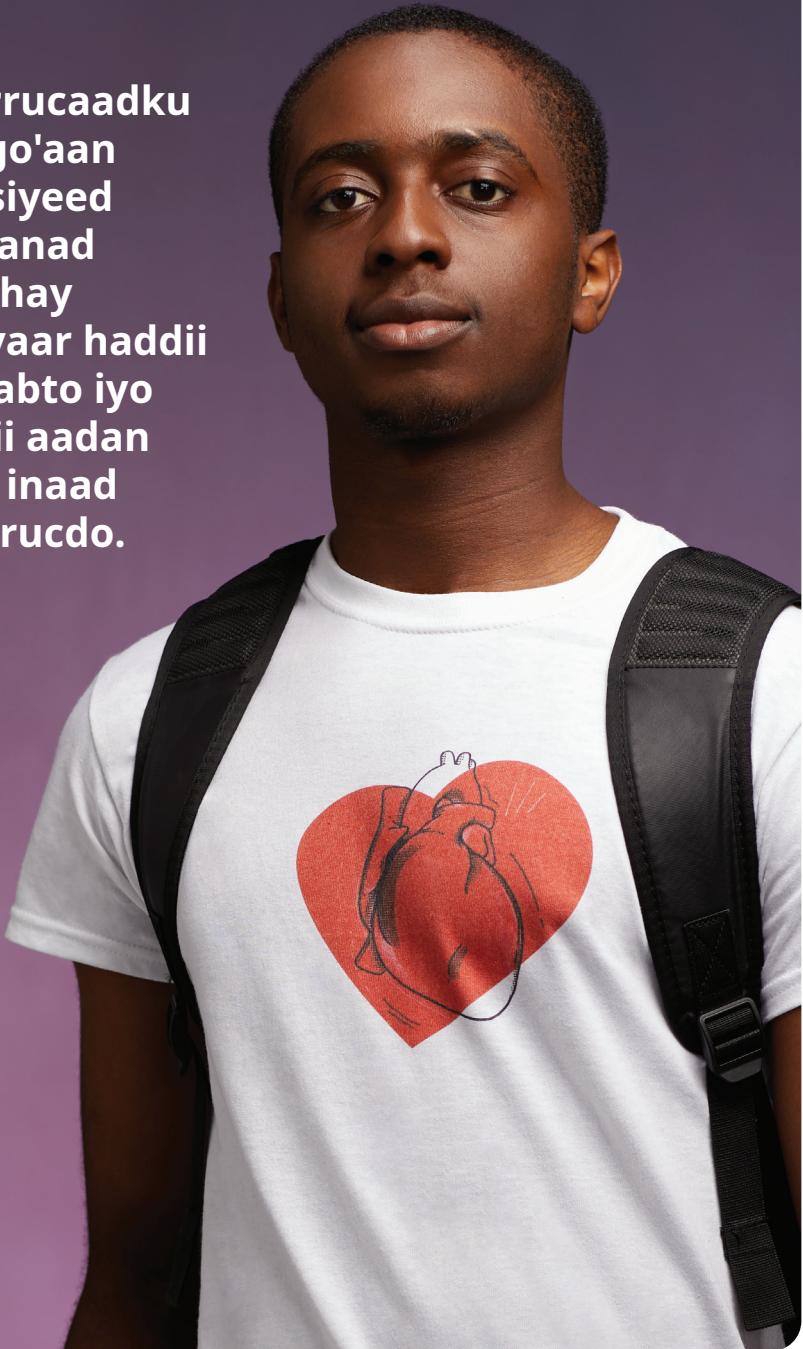
✓ Haddii aad rabto inaad noqoto ku-tabarruce, waxaad ku qori kartaa go'aankaaga NHS Organ Donor Register (eeg bogga 7-aad)

- Markaad sidan samaysid, waxay u sahli doontaa qoyskaaga waxayna caawinaysaa in la hubiyo in go'aankaaga tabarrucaadka la ixtiraamay.
- Haddii aad diyaar u tahay inaad ku tabarrucdo noocyoo ka mid ah xubnaha iyo unugyada, laakiin aanad rabin kuwa kale, waxaad doorashadaada si cad u samayn kartaa markaad go'aankaaga ka diiwaangeliso NHS Organ Donor Register.
- Diiwaangelinta go'aankaaga inaad noqoto ku tabarruce sidoo kale waxay ka dhigan tahay inaad oggolaatay baaritaannada caafimaad iyo habraacyada la fulin karo kahor geeridaada taasoo qayb ka ah howlaha tabarrucaadka. Kalkaliyayaal caafimaad oo takhasus leh ayaa la hadli doona qoyskaaga kahor intaanay tani dhicin. Ka raadi wax badan oo ku saabsan baaritaannadan caafimaad iyo habraacyada la xiriira bogga 9-aad.

✓ Waxaad dooran kartaa inaadan waxba samayn

- Haddii aadan waxba ka samaynayn sharciga cusub, waxaa loo qaadan doonaa inaad oggolaatay inaad ku tabarrucdo xubno iyo unugyo gaar ah oo loogu talogalay beeritaanka.
- Qoyskaaga iyo asxaabtaada weli waxaa la weydiin doonaa aragtidaada ugu dambeysa si loo hubiyo in tabarrucaadku uusan horay u sii socon haddii aadan rabin.
- Sharciga cusubi ma qabanayo kooxo dad gaar ah (tusaale ahaan carruurta) - eeg bogga 3.
- Haddii aadan waxba samaynin waxa kale oo ay ka dhigan tahay inaad oggoshahay baaritaannada caafimaad qaarkood iyo habraacyada la qadi karo kahor geeridaada iyadoo qayb ka ah habka tabarrucaadka. Kalkaliyayaal caafimaad oo takhasus leh ayaa la hadli doona qoyskaaga kahor intaanay tani dhicin. Ka raadi wax badan oo ku saabsan baaritaannadan caafimaad iyo habraacyada la xiriira bogga 9-aad.

**Tabarrucaadku
waa go'aan
shaqsiyeed
waxaanad
leedahay
ikhtiyaar haddii
aad rabto iyo
haddii aadan
rabin inaad
tabarrucdo.**

**Wax kasta oo aad
go'aansato, waa
inaad sidoo kale u
sheegtaa qoyskaaga
iyo asxaabtaada
ee ku saabsan
go'aankaaga tabaruca
si ay kaaga caawiso
in la ixtiraamay.**

Si aad uga diiwaangeliso go'aankaaga NHS Organ Donor Register?

Ka diiwaangelinta go'aankaaga NHS Organ Donor Register (Diiwaanka Tabarrucaha Xubinta ee NHS) waa mid fudud oo waxay qaadataa daqiqado yar. Sidoo kale waad beddeli kartaa ama xaqiijin kartaa go'aankaagii hore, ama waad cusbooneysiin kartaa faahfaahintaada.

Ka tag onlayn halkan www.organdonationscotland.org

Haddii aad doorbideyso inaad soo wacdo si aad u diiwaangeliso go'aankaaga ama aad su'aal ka qabtid isbeddelka sharciga, taleefan **0300 303 2094**

Wicitaanada waxaa lagu soo dallacayaa qiimaha wicitaanada maxalliga ah iyadoo kuxiran bixiyaha khadka taleefankaaga.

Dirid Qoraal: **18001 0300 1232323**

Ma doonayo inaan ku qoro go'aankeyga NHS Organ Donor Register. Maxay tahay inaan sameeyo?

Habka ugu cad ee aad ku diiwaangeliso go'aankaaga wuxuu ku yaal NHS Organ Donor Register. Si kastaba ha noqotee, hadaadan rabin inaad taas sameyso, waxaad samayn kartaa qoraal caddayn una sheeg qoyskaaga iyo asxaabtaada, si ay u ogadaan go'aankaaga. Fadlan ha isku hallayn inaad ku qorto go'aankaaga dardaaranakaaga. Dardaaranada badanaa lama aqriyo ilaa kadib inta ku tabarrucidu ay tahay suurtogal, maadaama ku tabarrucidu ay tahay inay dhacdo waxyar kadib geerida.

Magacaagu kuma jiri doono NHS Organ Donor Register ilaa inta aad diiwaangelinayso go'aan.

Maxaa dhacaya haddii aan noqdo ku tabarruce karti leh?

Dhakhaatiirta iyo kalkaaliyayaashu waxay sameyn doonaan wax walba si ay u badbaadiyaan noloshaada

- Dhakhaatiirta iyo kalkaaliyayaashu waxay daryeelaan bukaanka waxaana ka go'an inay sameeyaan wax kasta oo suurtogal ah si loo badbaadiyo nolosha qofka.
- Keliya marka ay ka wada hadlaan oo ay la heshiyaan qoyskaaga in aan wax kale la qaban karin, ayaawaxaa bilaaban doona dood xasaasi ah oo ku saabsan suurtagalmimada tabarruca.

Hubinta NHS Organ Donor Register (Diiwaanka Ku-tabarrucaha Xubinta ee NHS)

- Kalkaaliyeyaaal caafimaad oo khaas ah oo aan ku jirin daryeelkaaga ayaa hubin doona NHS Organ Donor Register si ay u hubiyaan inaad diiwaangelisay go'aanka tabarrucaadka.
- Kadibna waxay la wadaagayaan macluumaadkan qoyskaaga iyo asxaabtaada kuugu dhow, si ay u ogaadaan waxaad rabtay iyo inay hubiyaan inuu kani yahay aragtidaadii ugu dambaysay.

Waa maxay tijaabooyinka caafimaad ee loo baahan yahay in la sameeyo kahor intaan tabarrucaadku dhicin?

- Iyada oo qayb ka ah nidaamka tabarrucaadka, baaritaanno caafimaad iyo nidaamyo gaar ah oo joogto ah ayaa lagu samayn karaa qaybta daryeelka degdegga ah, wax yar kahor geerida. Kuwani waxay dhici karaan oo keliya haddii ay ka caawin doonaan dhakhaatiirta inay hubiyaan in ku-beeriddu ay u badan tahay inay ammaan tahay, lagu guuleysan karo oo ay ku habboon tahay qof ka mid ah liiska sugitaanka beeritaanka.
- Baadhitaanadan caafimaad iyo habraacyadan waxaa lala sameeyaa daryeel la mid ah daweynta kale ee cisbitaalka, sidaa awgeed waxa la samayn karaa oo keliya haddii ay u badan tahay inaanay kuu geysan dhibaato ama raaxo la'aan. Iyadoo aan la helin qaar ka mid ah baaritaannadan caafimaad iyo habraacyadan, tabarrucaadku ma sii socon karo.
- Kuwan waxaa ka mid ah:
 - Qaadista muunado dareere ah baaritaan ahaan, sida dhiig ama kaadi
 - Raajooyin ama baaritaano ultrasound ah oo lagu qaado sariirta dhinaceeda
 - La socoshada wadnahaaga iyo neefsashadaada
 - Siinta daawooyin ama dareere kale (tusaale ahaan, mararka qaarkood dhiig) iyada oo faleebo ah.
- Waxaa laga soo qaadi doonaa inaad diyaar u tahay baaritaanadan caafimaad iyo habraacyadan joogtada ah in la sameeyo haddii aad tabarrucaadka iska dayso mooyaane. Si kastaba ha ahaatee, kalkaaliyayaasha caafimaadka ee takhasuska leh ayaa qoyskaaga iyo asxaabtaada la hadli doona si loo hubiyo in baaritaanadan aysan sii soconayn haddii aadan doonayn in la sameeyo.
- Marar aad dhif u ah ayaa laga yaabaa in loo baahdo in la sii sameeyo baaritaanno caafimaad oo daloolitaan iyo habraacyo, laakiin waa haddii baaritaannada joogtada ah ee kor lagu soo sheegay aysan bixin doonin maclumaad ku filan beeritaan ammaan ah oo lagu guuleysan karo. Baadhitaanadan ama habraacyadan kale waxaa ka mid noqon kara cad-jar yar oo maqaarka ah, iskaano lagu sameeyo sariirta dhinaceeda, iyadoo la adeegsanayo aalad si loo baaro gudaha sambabkaaga iyo marinada hawada, ama la adeegsado suuf si loo qaato muunad yar oo jidhka gudihiisa ah. **Si kastaba ha noqotee, looma qaadan doono inaad oggolaatay nidaamyadan, taas oo macnaheedu yahay inay keliya ku sii socon doonaan heshiiska qoyskaaga.**

Wixii maclumaad dheeraad ah ee ku saabsan nidaamka iska-daynta ku-tabarrucida xubnaha iyo unugyada fadlan booqo
www.organdonationscotland.org

Diintayda, caqiidayda ama waxaan aaminsanahay ma la tixgelinaya kahor intaan tabarrucaadku socon?

Haa, waad diiwaangelin kartaa haddii iimaankaaga ama waxaad aaminsan tahay ay muhiim u yihiin NHS Organ Donor Register (Diiwaanka Ku-tabarrucaha Xubinta ee NHS) tanna waxaa loo qaddarin doonaa inay qayb ka tahay wadahadalka tabarrucaadka ee qoyskaaga.

Waxaa la weydiin doonaa wax ku saabsan aragtidaada si loo hubiyo inaan tabarrucaadku aysan sii socon haddii aysan ahayn waxaad rabto, iyo in la hubiyo inay horay sii socoto keliya markay la jaanqaadayso caqiidadaada ama waxa aad aaminsan tahay.

Macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan caqiidada iyo waxaad aaminsan tahay iyo tabarrucaadka xubnaha iyo unugyada waxaa laga eegi karaa halkan:

www.organdonationscotland.org/faith-and-beliefs

Aad ayey muhiim u tahay in dadka ka soo jeeda asalada oo dhan ay ku tabarrucaan xubnaha iyo unugyada, maaddaama ay jirto guul aad u wanaagsan oo ka wanaagsan marka qof uu ka helo xubin beddelid ku tabarruce isla qowmiyadda ah. Tusaale ahaan, dadka madow iyo kuwa Aashiyaanka ah waxay u badan tahay inay u baahan yihiin kalyo-bedelid marka loo eego dadka caddaanka ah, sidaa darteed waxaa jirta xitaa baahi weyn oo loo qabo ku tabarrucayaal badan oo madow iyo Aashiyaan ah.

**Waad ka diiwaangelin kartaa haddii waxaad rumeysan tahay
ama caqiidooyinkaagu ay muhiim yihiin NHS Organ Donor Register**

Sharciga waa la beddelayaa... laakiin waxaad weli leedahay ikhtiyaar

Laga bilaabo 26-ka Maars 2021, sharciga ku-deeqidda xubnaha iyo unugyada ee Scotland ayaa is beddelaya. Waxay ka dhigan tahay in laguu tixgelin doono inaad ogolaatay inaad noqoto ku tabarruce markaad dhimato, marka laga reebo haddii aad doorato inaad iskadayso. Ku tabarrucitaanku weli waa go'aan shaqsiyeed waxaanad leedahay ikhtiyaar.

Wixii maclumaa dheeraad ah ee ku saabsan ku tabarruca xubnaha iyo unugyada iyo isbeddelka sharciga booqo: www.organdonationscotland.org

Ka diiwaangeli go'aankaaga tubarruca NHS Organ Donor Register (Diiwaanka Ku-tabarrucaha Xubnaha ee NHS)

Onlayn: www.organdonationscotland.org/your-decision/how-register

Taleefan: Haddii aad doorbideyso inaad soo wacdo si aad u diiwaangeliso go'aankaaga ama haddii aad wax su'aal ah ka qabtid wax ka beddelka sharciga, fadlan wac khadka caawimaadda si aad ula hadasho la-taliye tababaran halkan **0300 303 2094**.

Wicitaanada waxaa lagu soo dallacayaa qiimaha wicitaanada maxalliga ah iyadoo ku xiran hadba bixiyaha taleefankaaga.

Qoraal iyo cod bedele: **18001 0300 1232323**

Wada-sheekaysi qoraal ah: **07860 034343**

Buuggan yar waxaa lagu heli karaa qaabab kale iyo luqado kala duwan.

Iskaan-garee lambarka QR ee hoos ku yaal ama booqo
www.organdonationscotland.org/resources

